

DE
ORIGINIBVS INFINITAE POTESTATIS
COMMENTATIO QVINTA

30

QVA
EXERCITATIONES
ORATORIAS

IN
GYMNASIO ACADEMICO
VVEISSENFELSENSI
EIVSQUE AVDITORIO MAIORI

PER SEMESTRE SPATIVM
A MENSE MAIO AD NOVEMBREM
A GENEROSISSIMIS NOBILISSIMISQUE CIVIBVS
INSTITVENDAS

INDICIT
ATQVE AD EAS
OMNIVM ORDINVM ET DIGNITATVM
SVMMOS OPTIMOSQUE PATRONOS

AC
FAVTORES

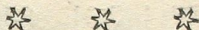
HVMANISSIME INVITAT
IOANNES GEORGIVS VVALTHER

SERENISSIMI DVCIS VVEISSENFELS. CONSILIARIVS, PROF. P. O. HISTO-
RIARVM LITTERAR. HVMANIOR. DOCTRINAE MORALIS ET
POESEOS, BIBLIOTHECAR. ET
RECT. ADI.

DE
ORATIONE
EXERCITATIONES
ORATORIAS
IN
GYMNASIO ACADEMICO
LIVONIAE APTONIS MARI
PER SEMESTRE EXAMINI
A MENSE MAIO AD NOVEMBER
A GEORGE SSIMIS NORRISBERGAE CIVIBUS
INSTITUTAS
LIBRET
ATQUE AD HAS
ORDINAM ORDINAM ET DIGNITATEM
SALUTIS OPTIMOSQUE PATRONOS
NO
FAVTORES
HUMANISSIME INVITAT
IOHANNES GEORGIVS VVALTHER
SERENISSIMO DUCIS EVERESTHILLI CONSILIARIO, PROE. P. O. HESIO
LITTEAE HUMANIOR. DOCTRINAE NORRIS ET
LITTORE, RHENODANUBII ET
RECT. ADI.

ocasio declamandi iusto rarior in scholis superioribus aequae magnum, nostra aetate, obiicit eloquentiae impedimentum, ac crebrior illa in scholis inferioribus damnum afferre solet. Et expectanda ingeniorum maturitas est: et oblata quodammodo praesentique non negligenda. Est enim eloquentia, pueris adhuc nascentibus induta, atque proposita iuuentuti, ab historiarum philosophiaeque subsidiis destituta, vel nulla, vel in molestam abit loquacitatem. Contra ea cuius adolescentis ingenium sapientiae veterisque memoriae praeceptis subactum est, nisi is mature loqui dicereque discat, et tamquam ex sodalium suorum umbra in luce soleque concionis ponatur interdum, per omnem vitam aut horret populi conspectum atque obmutescit, aut perineptus euadit orator. Sunt autem in primis Gymnasia Academica exercitationibus oratoriis apta. Haec medium feriunt inter Scholas Academicasque, et litterarum studia eiusmodi tractant, quibus munitus impiger adolescens, tandem eloquentiae operam nauare et potest, et per aetatem suam, plurimarumque Academicarum rationem etiam debet. Sileo commoda, quibus haec litterarum sedes prae aliis gaudet. In primis Aula atque Vrbs nostra summis et maximis ornatae sunt litterarum patronis, quorum praesentia, honorumque et virtutum propinqua adeo decora, ut stimulos in animis abdunt, sic insigni sunt declamantibus honori. Quid? quod ipse SERENISSIMVS DVX ET PRINCEPS DOMINVS IOANNES ADOLPHVS, *Gymnasi nostri clementissimus stator*, dicentes ciues nostros interdum, praesertim auspiciatissimum diem natalem demississime gratulantes, qua est diuina humanitate, gratiosissime audit. Commendabit et hoc immortalitati memoriam Principis, maximum in terris Romanorum imperatorem Augustum imitantis, qui declamationibus nobilis adolescentiae, ad magnamque spem natae, ubi per grauissimos labores fieri potuit, operam dedit.

Atque his aliisque de causis ciuium nostrorum aliqui per-
a 2 moti,

moti, rogarunt me, vt ipsis dicendi publice et copiam facerem, et materiem suppeditarem: quorum adeo laudatissimo desiderio satisfacere in praesentia volo debeoque. Dicturi vero per hoc semestre spatium sequentes sunt

CIVES GENEROSISSIMI ET NOBILISSIMI

AUGVSTVS VVILHELMVS de MARSCHALL,
Eques Thuringus.

GEORGIVS FRIDERICVS de BERLEPSCH,
Eques Thuringus.

IOANNES BENIAMIN de BERGHEIM,
Eques Alsatius.

IOANNES VVILHELMVS OTTO SETFERTH,
Lauchens. Thuring. Iuris Studiosus.

IOANNES CHRISTIANVS GVNTHNER,
VVeiffensfels. Theologiae Studiosus.

CHRISTIANVS GOTTFRIED ROTHE,
Nebra Thuring. Alumnus Duc. Iuris Studiosus.

OTTO ANDREAS VVOLDERSHAVSEN,
Iuterbocensis. Theologiae Studiosus.

LVDEVVIG CHRISTOPHORVS HIRTE,
Longosaliff. Thuring. Alumnus Duc. Iuris Studiosus.

MICHAEL CHRISTIANVS SEMLER,
VVeiffensfels. Iuris Studiosus.

IOANNES EHRENFRIED STRVPPE,
Moelfens. Misnicus. Alumnus Ducalis. Theologiae Studiosus.

IOANNES GEORGIVS KETTNER,
Thomastruck. Thuring. Alumn. Ducalis. Theolog. Studiosus.

IOANNES GEORGIVS LEBERECHE FABRICIVS,
Lauchens. Alumnus Ducal. Theologiae Studiosus.

His singulis ad declamandum et materiem datam et tempus fixum cum Oratoris nomine, scheda typis descripta, in loco publico suis temporibus solito more sum indicaturus. Initium facient

Generosissimus et magnae spei indolisque cuius

GEORGIVS FRIDERICVS DE BERLEPSCH,
Eques Thuringus.

atque in oratione comprobabit,

Edvuar.

*Edwardum III, Angliae, Franciae Regem, Hiberniae dominum
rel. Periscelidis Anglicanae auctorem, regem fuisse sua aetate
prudencia cum civili tum militari maximum;*

Et Nobilissimus perindustriusque ciuis
IOANNES GEORGIUS LEBERECHE FABRICIUS

Lauchens. Thur. Alum. Duc. Theol. Stud.

qui carmen germanicum recitabit de

IOANNE ADOLPHO

Periscelide Anglicana dignissimo;

Idque proximo die III. Maii mensis, qui in fastis Iulianis dies est
XXIII Aprilis, et S. Georgii nomine ornatus; quo die memori-
am institutae Periscelidis Angli sollempni ritu obire solent. Has
igitur exercitationes vt Illustrissimi Illustresque summe et plurimum
Venerabiles Praenobilissimi Doctissimique Patroni et Fautores
tum Generosissimi et Nobilissimi Ciues Gymnasii benignissime
audire velint, pro eo ac debeo rogo.

*

*

*

Regnorum initiis, atque iis potissimum in Asia, superiori com-
mentatione diiudicatis, consequens est, vt nunc videamus,
vtrum haec regna in definitis an infinitis sint habenda. Herman-
nus Conringius, ceteroquin antiquitatis optimus diiudicator,
Asiae Africaeque infinita tribuit. *Quaedam regna, 1) inquit, sunt
iusti dominatus, in quibus proinde subditi iure seruiunt, rex herum
iure agit. Eius naturae et olim fuerunt et hodie sunt omnia Asiaticarum
et Africanarum gentium regna. At vero fuit tempus, cum
Asianis definita modo essent regna. Manifesto enim omnia pro-
fanorum regna, excepto Aegyptio, quae ante Iephtham in sacris
litteris inducuntur, definita fuerunt, quod iam ex parte ostendit
Iacobus Perizonius 2). Possunt tamen quam plurima his, a
Perizonio non expositis, addi. Sic ipsi Angli coguntur fateri 3),*

a 3

Phi-

1) Herm. Conring. Tom. VI. Opp. p. 570.

2) Perizon. Diss. VI. p. 631. 632.

3) Histor. vniuersal. Tom. II. pag. 86.

Philistaeos et Syros in Coelefyria et Mesopotamia definitis regibus primum vsos esse.

His alii bene multi populi addi possunt. Sic vniuersae Arabiae gentes, quae tam felices et beatae sub regibus fuerunt suis, vt nunquam bello victae ferantur; quam diutissime seruauerunt antiquissimum definitorum regnorum morem. Singulis vrbibus praerant singuli reges 4). Rex κύριον τῶν κρίσεων καὶ τῶν ἄλλων habebat, *potestatem iudiciorum et rerum quarundam aliarum*: qui tamen, praesertim apud Sabaeos, pedem ponere extra regiam vetabatur lege 5). Apud Nabataeos dabatur curator, ἐπίτροπος, regi, ita saepe populari, vt apud populum caussam diceret 6).

Lydis etiam definitum erat, etiamsi id quoque negant Angli 7), regnum. Cum Gyges, Heraclidis in Candaule deletis, nuptiisque cum regia vxore factis, regnum occupasset: populus Lydorum in armis fuit, regi se opposuit, resque inter regem populumque controuersa ad oraculum delata Delphicum; quo oraculo stante a rege, Gyges regno potitus est 8). Idem de gentibus in Asia minore dicendum ad Halym fluuium, *quae*, teste Pomponio Mela 9), *reges saepe suffragio delegebant, vinculisque et arctissima custodia tenebant.*

Obiiciuntur vulgo hic vicinae populo DEI gentes, Mesopotamii, Moabitae, Cananitae, Midianitae, Ammonitae, Philistaei, qui Israelitas ante et paulo post excidium Troianum despotico subiecerint imperio, atque in priuatam asseruerint seruitutem 10). Sed hoc idonee comprobari non potest. *Seruire* enim tunc temporis nihil aliud erat, nisi pendere tributum, vt adcurate ostendit Alphonsus des Vignoles 11). Ceterum retinebant leges suas, iura sua, suosque magistratus, vt adeo vere proprieque loquendo domini-

4) Strabo XVI. pag. 1113.

5) Ita enim locus ex Leopardi, excellentis viri, emendatione legendus apud Strabonem XVI. pag. 1124.

6) Strabo pag. 1126. 1130.

7) Histor. vniuersal. Tom. IIII. pag. 238.

8) Herodotus l. C. 13. pag. 6.

9) Pomponius Mela l. I. C. 19.

10) Opinatur hoc praeter ceteros Osiander in notis Cocceii ad Grotium p. cccviii col. 1.

11) Alph. des Vignoles Chronol. sainte Tom. I. p. 20 - 26.

minici imperii hic nulla sint vestigia, quae deinceps in omnibus fere Asiae regionibus expressa sunt ad sempiternam memoriam.

De Scytharum imperio dubitant Angli 12). Sed multa suadent definitum fuisse; inprimis consuetudines, ab omni honoris, opum, et regnandi cupiditate alienae 13). Testantur rursus reges a Scythis regno exuti; ut is, qui Graecorum mores legesque subiectis suis obrudere volebat, Scyles dictus, in cuius locum suffectus Octamasades est 14). Quin in remotissimis atque ultimis orbis terrarum partibus, maximeque barbaris, definita in regnis obseruata diutissime ratio. Exemplo esse potest Taprobane insula, Strabone teste 15), ante Indiam versus Aethiopiam posita, non minor Britannia 16), aut prima pars, auctore Hipparcho, orbis alterius 17). De hac Plinius; *eligi regem, inquit, a populo, liberos non habentem; etsi postea gignat, abdicari, ne fiat haereditarium regnum. Rectores ei a populo triginta dari; nec nisi plurium sententia quenquam capite damnari, sic quoque appellationem esse ad populum* 18).

In antiquo etiam orbe haereditarium regnum non semper infinitum fuit. Tum, cum Lacedaemoniorum regnum, Ephoris constitutis, maxime definitum esset, tamen manebat *κατὰ γένος ἀύδιος*, haereditarium 19). Quin plurima regna quondam, teste Aristotele 20), auctore hac in causa facile principe, erant patria, nimirum accepta a parentibus, et tamen vel maxime definita. Proinde neque Troianum, neque Myticum, neque Lycicum, neque alia regna, haud facile absoluta dixerim propterea, quod in patrum locum suffecti reperiantur plerumque filii. Consequentibus temporibus in his regnis regis superior populo omnino fertur potestas; sed hanc in regnorum initiis statim obtinuisse, aliunde,

12) Histor. vniuers. Tom. III. pag. 145.

13) Iustinus L. II. C. 2.

14) Herodotus L. III. C. 80.

15) Strabo Lib. II. p. 124.

16) Idem Strabo L. II. p. 129.

17) Pomponius Mela Lib. III. C. VII. p. 280. ed. Burman. 1722.

18) Plinius histor. natural. L. VI. C. 22. extr.

19) Aristotel. Polit. Lib. III. Cap. XI. § 1.

20) Id. Aristoteles L. III. C. XI. § 13. p. 577.

de, non ex successione sola, comprobandum est. Interim haec et plurima alia, vti iam diximus, in absolutis numerant regnis Angli.

Perlustratis adeo et diiudicatis Asiae regnis, quorum ad nos aliqua peruenit notitia, operae nunc pretium est, in Europam migrare, cuius regna et maiori in lumine posita sunt propter scriptorum frequentiam, et prudentiae ciuilis clariora documenta fiunt. Nobilissimi autem non tantum Graeciae, sed vniuersae etiam Europae, fuerunt *Athenienses*, vt humanitatis artiumque reliquarum, sic politiae inprimis melioris germani auctores 21). Horum antiquissimum, inprimis ante Theseum, regnum multis dubium est: Angli despoticum putare videntur 22). Sed omnia vincunt, definitum fuisse. Iudicia paene cum regno nata, vt Areopagiticum, quod auctore marmore Arundelliano 23), Cranaei, alterius regis, aetate constitutum est, et non ciuium modo, sed ipsorum regum causas cognouit 24). Porro populi potestas in constituendo rege, sine cuius voluntate regum nemo imperio admouebatur 25). Alia lubens praetereo. Ipsi tamen reges vniuerso populo non erant superiores, sed potius pares. Iac. Perizonius mauult populo inferiores et subiectos dici 26), sed minus adcurate. Pausanias enim, τὰς ἀπὸ Μελάνθου καλεμένους δὲ Μεδοντίδας, inquit, κατ' ἀρχαίαν μὲν ἀφείλοντο ὁ δῆμος τῆς ἐξουσίας τὸ πολὺ, καὶ ἀντὶ βασιλείας μετέστησεν εἰς ἀρχὴν ὑπείκουσαν 27). *Ciuitas Atheniensis Melanthi posteris, Medontidas appellatis, multum detraxit potestatis, atque ex regno eos in magistratum deturbauit, rationibus reddendis obnoxium.* Quid igitur? Ante Medontem ἀγυπέουτος erat rex, ad minimum plurima ex parte. Sed eiusmodi rex legibus quidem subiectus esse potest, sed populo certe par censendus: quod non reipublicae, multo minus populo, rationem reddere tenetur. Vno
ver-

21) De artibus testis est Cicero de Orat. L. I. C. 4. de ciuili doctrina Iustin. L. II. C. 6.

22) Histoire uniuerselle Tom. III. p. 287.

23) Apud Marsham. can. chronico p. 115.

24) Conf. Vbbo Emmius de republ. Atheniensium p. 8. edit. Lugd. Batauor. 1632.

25) Vid. Plutarchus in Theseo p. 5 et 6.

26) Perizonius in diss. de imperio p. 65, seqq.

27) Pausanias in Messeniis Cap. V. p. 292. edit. Kuhnii.

verbo, apud regem Atheniensem in multis populo maius, in reliquis par imperii ius et administratio erat. Sunt enim varii gradus definiti imperii, prouti vel laxioribus vel arctioribus vinculis continetur. Quod ex nullo regno clarius, quam ex Lacedaemoniorum patet, cuius variam rationem paucis nunc adumbrare animus est.

Regnum *Lacedaemone* constitutum definitum, quinque habuit magnas vicissitudines, quibus, tamquam gradibus, denique in reipublicae, proprie sic dictae, formam prolapsum est. Hoc cum plurimi, maxime recentiores, non animaduertissent, falsam induxerunt Laconici regni speciem; veluti Angli, qui itidem huic tribuunt herile siue despoticum imperium 28). Operae igitur pretium haud dubie facturi sumus, si explicate haec omnia tradiderimus. Quinque autem periodi sequentem in rationem definiiri possunt. Inde a *primo* initio ad vsque reditum Heraclidarum, qui fere Samuelis, Hebraei vatis, aetate contigit, maior, concedo, erat regum potestas, at tamen definita, vti deinceps videbimus. *Alter*a periodus ab hoc reditu procedit ad tempora Lycurgi, Homeri apud profanos, et Ahasiae, regis Iudaici, aequalis. Hoc temporum orbe, vnus loco, duo reges pari potestate regnarunt, vt dignitas et potestas regalis magis omnino, quam ante, praefertim alterius regis, circumscripta esset. Erant praeterea et populo, vt ante, in imperio partes. Reges ambo rebus studebant nouis, discordibus conatibus suis populum saepe in se armabant, atque huic mature fiebant intolerabiles: insigni ad posteros exemplo, hanc definiti imperii speciem omnium pessimam esse. A Lycurgi aetate ad Ephoros constitutos, Ahasi, Iudaici regis aeuo, *tertia* pertinet periodus. Diuisit autem legibus Lycurgus noua ratione ius atque administrationem imperii. Eam vtriusque huius partem, quam domi exercuerant reges, cum senatu, *γεροσία*, ita communicauit, vt maius exercitium iurisdictionis penes hunc esset; militiae vero potestas paene tota in reges esset deuoluta. Facta hinc compensatione, par fere regibus cum senatu populoque censenda ratio vtriusque potestatis, et iuris et

administrationis. Cum enim hi reges aetatem bellis gerendis consumerent, rarissime domi commorabantur, et facile ὑπέθουοι esse poterant. Politia enim omnis eorum ad bellum erat composita 29). Herodotus auctor est 30), potuisse reges *πάλεμον ἐκφέρειν ἐπ' ἢν ἂν βέλονται χῶρην· τὰς δὲ μηδέναι εἶναι Σπάρτητιων διακολυτῆν, bellum regionibus pro lubitu inferre, neminique id Spartiatarum prohibere licitum fuisse.* Ab Ephoris ad tempora Cyri quarta est ponenda periodus. Sunt autem, vti inter plurimos constat, Ephori a Theopompo constituti 31), vt regum absentium propter bella continenter gerenda, vices in dicundo domi iure tenerent. Habebant autem in obseruandis ipsis regibus aliquam sine dubio potestatem, cum, Platone auctore, tertius reipublicae seruator, Theopompos, ferocenti adhuc regio imperio, Ephorum potentia iniecerit frenum. Vbbo Emmius, qui hoc quoque obseruat 32), non audet definire Ephorum potestatem. Illud interim ex antiquis abunde constat monumentis, Ephoriam alia post alia cepisse incrementa. Putem autem, Cyro apud Persas, Seruioque Tullio apud Romanos imperante, Ephoriam ipsis regibus maxime tremorem incutere coepisse: qua aetate vnus Ephorus nomine suo annum signare incepit, vti deinceps Romae bini Consules, et iam ante Archontes Athenis. Primus ἐπώνυμος, ita hanc ob causam dictus, est Chilon, vnus in septem Sapientibus Graecis 33). Hinc Diogenes Laërtius 34), καὶ πρῶτος ἐισήγαγε ἐφόρους τοῖς βασιλεῦσι παρασκευύσας· *primus instituit, vt regibus Ephori adiungerentur. i. e. pari essent dignitate.* Ex hoc male colligit Meurfius, Chilonem primum Ephoros constituisse 35). Quinta vltimaque Periodus in Cyro

29) Comprobatur illud ab Hermanno Conringio Opp. Tom. I. n. f. p. 3. p. 10. Tom. III. § 5. p. 1067. § 23. et n. b. p. 695. leges in primis ad virtutem bellicam instructae Tom. III. § 38. p. 540. § II. p. 674. Tom. III. § 2. p. 980. quin Aristotelis aetate pro scopo habuit potentiam bellicam Tom. III. § 4. p. 7. 57.

30) Herodotus Lib. VI. C. 56. p. 348.

31) Vid. Edvv. Simson hist. vniuers. Part. III. p. 484. edit. VVesselingii. Herodotus quidem habet Lycurgum auctorem, sed minus recte, vti dudum comprobatum est.

32) Vbbo Emmius de republica Laconum p. 291.

33) Confer. Edvv. Simson. hist. vniuers. p. 634.

34) Diogenes Laërtius in Chilone Lib. I.

35) Ioannes Meurfius in Miscell. Lac. Lib. II. C. III. p. 110. seqq.

ro figenda. Huius aetate, vel etiam breui ante, sensum Ephori caput extollere, maius iusto sibi vindicare imperium, vicarium populi ius in se voluere, reges ad caussam, apud se dicendam, adigere, pro lubitu hos exuere regno, atque adeo in magistratibus reliquis numerare reges, vt definitum adhuc regnum tandem in rempublicam abiret. Sed hoc vt dixi, lentis factum incrementis 36). Iam enim Herodoti aetate 37), qui vltra quadringentos annos post Ephoros, regibus appositos, vixit, reges habebant adhuc absolutum fere ius belli: at domi omnino circumscripti admodum erant. Platonis temporibus ob Ephorum potestatem respublica Laconica Tyrannis dicebatur. Sic enim apud eundem 38) καὶ μὴν ξυνοῶν γε, ἃ ξένη, τὴν ἐν λακεδαίμονι πολιτείαν, ἐκ ἔχω σοι φράζειν ἔτιως, ἣν πᾶσα προσαγορεύειν αὐτὴν δεῖ· καὶ γὰρ τυραννίδι δοκεῖ μοι προσεοικέναι. τὸ γὰρ ἐφόρων, θαυμαστὸν ὡς τυραννικὸν ἐν αὐτῇ γένοι. *At ego, hospes, dum Lacedaemoniorum rempublicam considero, non ita facile dicere queam, quo oporteat eam nomine appellari: etenim tyrannidi mihi esse similis videtur. Nam potestas Ephorum mirum in modum ibi tyrannica est.*

Quae autem, vt eo, quo degressi sumus, reuertamur, ad vsque Troiana tempora fuerit imperii Laconici species, hanc ita expressit Vbbo Emmius 39), qui, *est vero, inquit, maxime consentaneum, non solutam potestatem, sineque conditione populum in se primis regibus permisisse, cum esset ingenii sublimis et ad libertatem propensi. Quod arguunt etiam motus frequentes, qui statim a regni conditu in eo fuisse a magnis auctoribus produntur.* Hos quidem auctores non adducit Emmius, sed sine dubio in his praecipui sunt Thucydides, et Aristoteles, qui tamen omnes de seditionibus loquuntur, post Heraclidarum reditum factis. Thucydides 40) ἡ λακεδαίμονι, inquit, μετὰ τὴν κτίσιν τῶν γυγεννοικόντων Δωριέων, ἐπὶ πλείστον ὦν ἴσμεν χρόνον ἐκιστάσασσι, *Lacedaemon, ex quo primum Dorienses eam inhabitare coeperant, diutissime seditionibus agitata fuit.* Dorien-

b 2

fes

36) vid. interea de Ephorum potentia Conring T. III. p. 539. 551. 575. 958. seq.

37) Herodotus Lib. VI. C. 56. 58. pag. 348. 349.

38) Plato de legibus Lib. III.

39) Vbbo Emmius in republ. Lac. p. 217.

40) Thucydides de bello pel. Lib. I. p. 7.

XXXXIII.

ses autem cum Heraclidis Spartam venerunt 41). Aristoteles Parthenios primum in exemplum affert post Troiana tempora ad quadringentos et quinquaginta annos florentes: deinde Lyfandri atque Agefilai aeuum, quod Perfarum est imperio aequale 42). Erat autem harum seditionum praecipua causa legum pessima et saepe contraria ratio, latarum nimirum a regibus, semper contraria sequentibus studia, vt, teste Herodoto 43), *κακονομίαιται* dicerentur Lacedaemonii. Occurrunt tamen etiam ante Heraclidas definiti vestigia imperii. Orestes, Arcadum et Phocensium auxiliis fretus, Spartaë quidem regnum occupat, sed ad regnum confirmandum necessarius est ipsi populi consensus. Hinc Pausanias, *λακεδαιμονίων δὲ ἐβασίλευσεν Ορέστης, λακεδαιμονίων ἐφεντῶν αὐτῶ. Lacedaemoniis consentientibus Orestes regnum consecutus est* 44). Tunc enim temporis bello parta regna non illico, vti sequentibus temporibus, despotica fiebant: quod cum minus adhuc sit obseruatum, paucis exponam. Populus, bello petitus, vel peregrinum regem, suo copiis auxiliisque validiorem, lubens ex pacto recipiebat: vel, factò armorum minus feliciter periculo, cum suo rege abibat, aliasque quaerebat rerum suarum sedes. Fieri hoc facile poterat, cum regna adhuc parua essent, et vel vno vel paucis oppidis continerentur. Manebat in vtraque conditione pristinus politiae status: quod manifestum est definiti imperii signum. Multa occurrit hanc in rem in antiquissima historia exempla. Nos vnum ex Laconicis rebus, quod ad manus est, afferamus. Achaëi, pristini Argorum et Lacedaemonis incolae, ante et paulo post tempora Troiana, a Doriensibus bello superati, ex patria migrant; regem suum Tisamenum, Orestae filium, secum ducunt; et Iones, missò caduceatore, rogant, vt sibi et regi suo Tisameno concedant ius incolendi. Recusant hoc Ionum reges, metuentes, ne, Achaëis Ionibus permistis, *communi consilio* Tisamenus *cum ob fortitudinem, tum ob generis splendorem* rex eligatur. Armis igitur decernitur. Achaëi, bello superiores, Iones patria pellunt,

41) cf. Edvv. Simson in hist. vnivers. P. II. p. 375. 376.

42) Aristoteles Polit. Lib. V. C. 7. § 3. 4. 5, ed. Conringii.

43) Herodorus Lib. I. C. 65. p. 25.

44) Pausanias Lib. II, C. XVIII. pag. 151.

pellunt, qui ab Atheniensibus in ciuitatem recipiuntur. Haecenus Pausanias 45). Ex hoc luculentissimo de definito Lacedaemoniorum regno duo praeterea colliguntur; neque bellis haud facile tunc mutatam esse imperii formam, migrantibus ex terra sua plurimum deuictis gentibus; et reges ob fortitudinem et genus excellentum adhuc constitutos esse.

Post Athenienses et Lacedaemonios clarissimi in Graecia erant *Argiui*, in Peloponneso degentes: quorum imperium et Hugo Grotius 46) et Angli 47) infinitum putant. Hugo Grotius in causam suam adducit locum Aeschyli 48), ubi Danaides supplices ex Aegypto Regis Argiui implorant auxilium,

Χο. Σὺ τοι πόλις, σὺ δὲ τὸ δῆμιον,
 Πρύτανις ἀκρίτος ἄν,
 Κρατύνεις βῶμὸν ἐσία χθονός·
 Μονοψύφοισι νεύμασι σέθεν,
 Μονοσκήπτροισι δ' ἐν θρόνοισι χρέος
 Πᾶν ἐπιβραίνεις - -

Chor. Tu quidem vrbs, tu vero populi communitas,
 Rector supremus existens,
 Imperium geris altaris et foci terrae.
 Vnico tuo nutu
 Vnica imperante in sede negotium
 Omne peragis - -

sed salua res est. Non populus loquitur, sed peregrinae feminae per chori personam, quae regi Argiuorum blandientes summum tribuunt infinitumque imperium, rogantque, vt ipsis auxilio esset. At vero quid Rex? Negat sine populi consensu se id facere posse 49). Clarius patet Argiuorum imperium ex ratione, qua Danaus id consecutus est 50): sola enim populi auctoritate factum asserit Pausanias. Post Heraclidas regnum eodem auctore, ἐς ἐλα-

b 3

χι-

45) Pausanias Lib. VI. C. 1. pag. 523.

46) Hugo Grotius de iure belli et pacis Lib. I. C. 3. § 8.

47) Histoire universelle Tom. III. pag. 272.

48) Aeschylus in suppl. v. 375. seqq. p. 583. edit. Corn. de Pavv.

49) Id. Aeschylus c. 1. v. 403. 404. conf. Io. Frider. Gronouius ad Hug. Grotium. c. 1.

50) Pausanias in Corinth. C. 19. add. Perizonius in diss. VI. p. 652.

2150v redactum. Edwardus Simfonius, Anglus, iam ante populi DEI introitum in Aegyptum, existimat, ab Apide, tertio rege, regnum in Tyrannidem mutatum esse 51). Sed falso huc Pausaniam 52) testem excitat, qui Apim in Argiuis non numerat regibus 53), neque Aeschylus hunc regem Argiium appellat.

Thebanum regnum itidem ab Anglis in despoticis habitum 54). Sed verisimile non est, regni auctorem, Cadmum, qui Phoenicum insignem coloniam in Graeciam duxit, formam mutasse Phoenicibus vsurpatam, definitam nimirum 55). Cum enim hi longinqui itineris, diuturnique erroris fortunae se commisissent vltro, atque adeo periculatorum omnium participes fuissent: aequum erat et fere necessarium, vt in imperii quoque societatem admitterentur. Neque initia regni Thebani hanc confellum suspicionem. Cadmo enim in Boeotiam delato, Hyantes, incolae veteres, bello victi, ex patria proficiscuntur: Aones contra, societate cum Cadmeis facta, vna cum his incolunt regionem, atque ab vrbe, deinceps condita, communi nomine Thebani appellantur 56). Hic ego quidem nihil infinitae video potestatis. Antiquus feruatur mos, cuius iam species in Lacedaemonico apparuit regno. Fac autem, reges nonnullos consequentes potestate sua abufos esse. Num abufus legitimam probat imperii formam? sed nimis diu in Graecia commorati sumus.

In Italia, pulsus Siculis, *Aborigines*, in societatem accitis Pelasgis, aliisque Graecis, ad vsque Troianum excidium, Troianorumque aduentum, florere: quibus Sallustius negat 57), et regem et imperium fuisse. Sed Dionysius Halicarnasseus, melior rerum Romanarum antiquissimarum auctor, vtrumque ipsis tribuit 58). Apud eos enim conantem tyranni personam gerere regem, alii ad pristinum humanumque regnandi morem, vel consilio vel vi armifque

51) Simfonius in hist. vniuers. p. 106.

52) Pausanias Lib. II. C. 5.

53) Patet ex Pausan. Lib. II. C. 5. et C. 15. et 16. conf. Petrus VVesseling, ad Simfonium p. 106.

54) Histoir. uniuerselle Tom. III. p. 300. seq.

55) Vti in superiori comprobauimus Comment.

56) Pausanias Lib. VI. II. pag. 719.

57) Sallustius Catil. VI. § 1.

58) Dionysius Halicarnass. Lib. I. p. 24. 32.

que reuocabant, cuiusmodi exempla Dionysius Halicarnassicus affert 59). Cortius defendit Sallustium, Aborigineſque in auream, atque adeo Patriarcharum primam demittit aetatem 60). Sed illi hac multis sunt saeculis posteriores. Apud hos Aborigineſpoſt Troianam etiam aetatem, ad uſque conditam Romam, regum de ſucceſſione lites motae populi ſuffragio dirimuntur 61). Amulius uidetur prima ieciſſe infinitatis in imperio fundamenta, fere in tyrannidem abeuntis 62): cuius macula deinceps a Numitore deleta eſt 63).

Atque haec vniuerſa regna, a nobis iam expoſita, Heroica dixit Ariſtoteles, utpote heroum aetate ante et ſub Troianam tempeſtatem clara. Antiqui etiam ſaniores vniuerſi probant id vehementer. In primis ad hanc poſſimum aetatem, et paullum citeriorem, ſpectant verba Ciceronis 64): *Videtiſ igitur magiſtratus hanc eſſe vim, ut praeciſt praeciſibatque recta, et vtilia et coniuncta cum legibus. Ut enim magiſtratibus leges, ita populo praeciſunt magiſtratus: vereque dici poteſt, magiſtratum legem eſſe loquentem, legem autem mutum magiſtratum. Nihil porro tam aptum eſt ad ius conditionemque naturae, quam imperium et rel.* Per leges intelligit conſtitutiones primorum regum, quae vim legum habebant: quod ab aequitate profectae, populi conſenſu factae eſſent. Hinc Juſtinus 65): *principio rerum, inquit, arbitria regum pro legibus fuerunt;* quod definita regna primum ſolius regis praeciſtis, rationi vtilitatiſque communi conſentaneis, conſentiente populo, ſine legum ſcriptarum apparatu conſiſterent. Deinceps acceſſit legum quoque, litteris mandatarum munimentum. Hoc obſeruato, clarus eſt locus Polybii 66): *πρώτη μὲν ἔν ἀκαταſτεύωσ καὶ φυσικῶσ ſυνίſαται Μοναρχία· ταύτη δ' ἐπιταὶ καὶ ἐκ ταύτησ γεννῶται μετὰ καταſκευῆσ καὶ διορθώſεωσ βαſιλεία.* *Primum ſine vlla arte, ipſa*
na-

59) Idem Dionysius Lib. I. p. 39.

60) Cortius ad Salluſtium p. 40.

61) Dionysius Lib. I. p. 56.

62) Idem C. I. p. 61.

63) Idem C. I. p. 72.

64) Cicero de legibus Lib. III. C. 1.

65) Juſtinus Lib. I. C. 1. confirmat hoc quoque Dionysius halicarnaff. Lib. X. p. 627.

66) Polybius L. VI. C. 2. p. 629. Tom. I. Gronou.

XXXXVIII.

natura duce, fit monarchia. Hanc deinceps sequitur, atque ex ea originem habet, cum accessit ars atque emendatio, regnum. Μοναρχία hoc loco est definitum imperium. Cum enim μόνος et *unum et solum* significet: prior significatus est huius loci. Patet hoc abunde ex ipso Polybio, qui Monarchiam non tantum a Tyrannide distinguit, sed illi etiam regnum infinitum, opponit 67).

Vnum adhuc monendum est de definito regno. Tragici scriptores, qui post Darii Hystaspis tempora ad conscribendas fabulas accessere, quibus infinita in Asia Africaque erant imperia, promiscue neque locorum neque temporum respectu habito, Barbarorum, siue non utentium Graeca lingua, dicunt regna despotica absolutaque. Nimirum inexhaustum libertatis studium, odiumque in Persas accendendum, abripiebat homines, ut tempora confunderent et loca; fabulasque his, uti tamen fieri debebat, non facerent aptas. Idcirco Dionysius Halicarnasseus, ceteroquin eruditissimus rerum antiquarum enarrator, sed libenter in antiquis poetarum vestigiis insistens, omnibus barbaris gentibus ab initio despotica tribuit regna: κατ' ἀρχαίς μὲν, inquit, ἅπαντα πόλεις ἑλλάδας ἐβασίλευετο πλὴν ἕχ' ὥσπερ τὰ βαρβάρων ἐθνη δεσποτικῶς, ἀλλὰ κατὰ νόμους τε καὶ ἔθιμους πατρῴους. *Ab initio singulae urbes Graecae regibus singulis utebantur, quibus tamen, ut Barbaris gentibus, non erat imperium despoticum, sed ad leges et patrios mores constitutum* 68). Forsitan post ὥσπερ particula excidit καθεξῆς aut alia, ut sit reddendum, *Barbaris deinceps gentibus*. Sed nihil hic confirmamus. Utrumque fieri potuit. Vel Dionysius minus adcurate de Asianis aliisque sensit regnis; vel locus mutilus est censendus. P. P. Weissenfelsae ad Salam a. d. III. Maii mens. An. MDCCC XXXVI.

67) Polybius C. I C. 3. p. 631. 632.

68) Dionysius halicarnass. Lib. V. p. 336. 337.

VVEISSENFELSAE,
LITTERIS RICHTERIANIS.

01 A 6627

ULB Halle 3
003 090 558

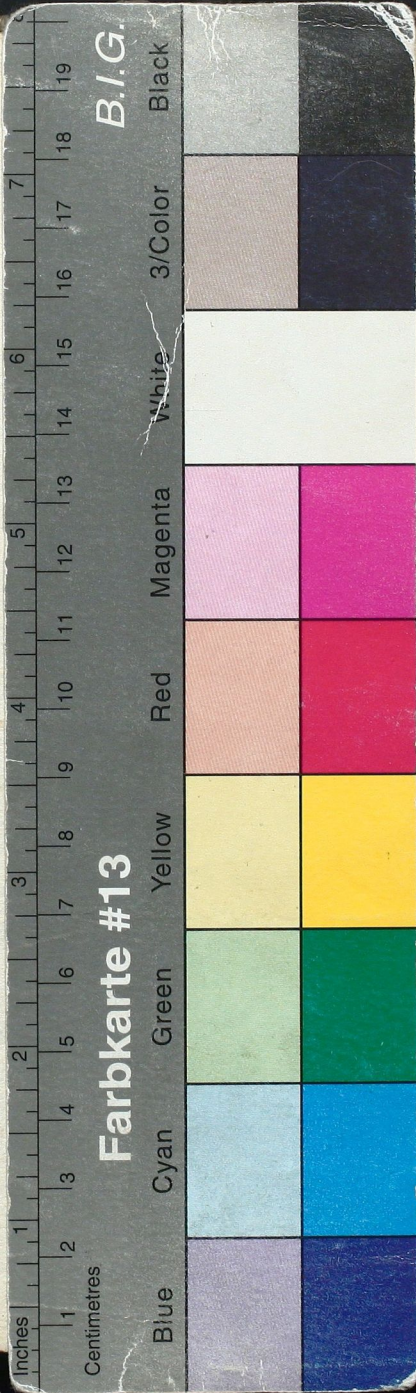

Sb.

VD 17 VD 18

B.I.G.

Farbkarte #13

Black
3/Color
White
Magenta
Red
Yellow
Green
Cyan
Blue

DE
 IBVS INFINITAE POTESTATIS 30
 COMMENTATIO QVINTA

QVA
 CITATIONES
 RATORIAS

IN
 NASIO ACADEMICO
 VEISSENFELSENSI
 QVE AVDITORIO MAIORI
 PER SEMESTRE SPATIVM
 ENSE MAIO AD NOVEMBREM
 SSIMIS NOBILISSIMISQVE CIVIBVS
 INSTITVENDAS
 INDICIT
 ATQVE AD EAS
 VM ORDINVM ET DIGNITATVM
 OPTIMOSQVE PATRONOS
 AC
 FAVTORES

HVMANISSIME INVITAT
 NES GEORGIUS VVALTHER

VVEISSENFELS. CONSILIARIVS, PROF. P. O. HISTO-
 ERAR. HVMANIOR. DOCTRINAE MORALIS ET
 POESEOS, BIBLIOTHECAR. ET
 RECT. ADI.